

M. Schrems može u Austriji protiv društva Facebook Ireland podnijeti pojedinačnu tužbu

S druge strane, kao cesionar zahtjeva drugih potrošača, na njega se u svrhu kolektivne tužbe ne može primijeniti sudska nadležnost u potrošačkim stvarima

Maximilian Schrems, koji živi u Austriji, tužio je pred austrijskim sudovima društvo Facebook Ireland (u daljnjem tekstu: Facebook). On Facebooku prigovara da je prekršio nekoliko odredaba u području zaštite podataka u odnosu na njegov privatni Facebook račun¹ kao i račun sedam² drugih korisnika koji su mu ustupili svoje zahtjeve u odnosu na tu tužbu. Ti drugi korisnici također su potrošači i žive u Austriji, Njemačkoj ili Indiji. M. Schrems među ostalim zahtijeva da austrijsko pravosuđe proglasi nevaljanima određene ugovorne odredbe i naloži Facebooku da, s jedne strane, prestane koristiti sporne podatke za vlastite potrebe ili potrebe trećih i, s druge strane, plati iznos naknade štete.

Facebook smatra da austrijski sudovi nisu međunarodno nadležni. Stajalište tog društva jest da se M. Schrems ne može pozivati na pravilo Unije³ koje potrošačima omogućava pokretanje postupka protiv stranog suugovaratelja pred sudovima u mjestu vlastita domicila (u daljnjem tekstu: nadležnost u potrošačkim stvarima). Naime, budući da se M. Schrems koristio Facebookom i u profesionalne svrhe (osobito preko Facebook stranice namijenjene pružanju informacija o koracima koje je poduzimao protiv Facebooka⁴), ne može ga se smatrati potrošačem.

U tim okolnostima Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija) zahtijeva od Suda pojašnjenje uvjeta u kojima se primjenjuje sudska nadležnost u potrošačkim stvarima.

U svojoj danas donesenoj presudi Sud odgovara da **korisnik privatnog Facebook računa ne gubi svojstvo „potrošača” kad objavljuje knjige, drži predavanja, vodi internetske stranice, prikuplja donacije te mu se ustupaju zahtjevi brojnih potrošača radi njihova ostvarivanja sudskim putem.**

S druge strane, sudska nadležnost u potrošačkim stvarima ne primjenjuje se na tužbu koju je potrošač podnio pred sudom mjesta svojeg domicila ne samo radi isticanja vlastitih zahtjeva, već i radi isticanja ustupljenih zahtjeva drugih potrošača s domicilom u istoj državi članici, u drugim državama članicama ili u trećim zemljama.

¹ M. Schrems od 2010. koristi se Facebook računom isključivo u privatne svrhe. Povrh toga je 2011. otvorio Facebook stranicu kako bi (i) obavještavao korisnike interneta o svojim koracima protiv Facebooka, svojim predavanjima, sudjelovanjima u raspravama i medijskim nastupima, (ii) objavljivao pozive za prikupljanje donacija i (iii) promovirao svoje knjige.

² Nadalje, M. Schremsu je više od 25.000 osoba iz cijelog svijeta ustupilo zahtjeve radi njihova ostvarivanja sudskim putem.

³ Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.; „Uredba Bruxelles I”). Na temelju te uredbe tuženik u načelu mora biti tužen pred sudovima države članice u kojoj živi ili u kojoj ima sjedište. Samo u taksativno navedenim slučajevima tuženik mora ili može biti tužen pred sudovima druge države članice.

⁴ Vidjeti bilješku br. 1.

Kad je riječ o svojstvu potrošača, Sud primjećuje da se sudska nadležnost u potrošačkim stvarima u načelu primjenjuje samo u situaciji u kojoj svrha ugovora koji su sklopile stranke nije profesionalno korištenje predmetne robe ili usluge. Što se tiče usluga digitalne društvene mreže koje se namjeravaju koristiti tijekom dužeg razdoblja, valja voditi računa o daljnjem razvoju korištenja tih usluga.

Podnositelj tužbe koji se koristi takvim uslugama može se pozivati na svojstvo potrošača samo ako u bitnome neprofesionalno korištenje tih usluga, u odnosu na koje je prvotno sklopio ugovor, nije naknadno steklo u bitnome profesionalni karakter.

S druge strane, budući da se pojam „potrošač” definira kao suprotnost pojmu „gospodarski subjekt” i da ne ovisi o stvarnom znanju i informiranosti predmetne osobe, ni stručnost koju ta osoba može steći u području kojem pripadaju navedene usluge ni njezino zauzimanje u svrhu zastupanja prava i interesa korisnika tih usluga ne lišavaju je svojstva „potrošača”. Naime, tumačenje pojma „potrošač” koje bi isključilo takve aktivnosti spriječilo bi učinkovitu obranu prava koja potrošači imaju u odnosu na svoje suugovaratelje koji su poduzetnici, uključujući prava koja se odnose na zaštitu njihovih osobnih podataka.

Kad je riječ o ustupljenim zahtjevima, Sud podsjeća da je sudska nadležnost u potrošačkim stvarima nastala kako bi se zaštitilo potrošača kao stranku u predmetnom ugovoru. Stoga je potrošač zaštićen samo ako je osobno tužitelj ili tuženik u postupku. Posljedično tomu, tužitelj koji sâm nije stranka predmetnog potrošačkog ugovora ne može se pozivati na tu nadležnost. To također vrijedi u odnosu na potrošača koji je cesionar zahtjeva drugih potrošača.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Nancho Nanchev ☎ +352 43 03 42 93

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" 📠 (+32) 2 2964106